

L'any Paulí

Sant Pau va patir persecucions i va conèixer la pròpia debilitat mentre predicava la fe en el Ressuscitat. A canvi, no va voler una altra cosa que la misericòrdia de Crist. Com es diu en aquest article, l'amor de Déu, l'Esperit Sant, és el do que rep qui, com l'apòstol, s'identifica amb Jesús.

28/10/2008

La tarda del passat 28 de juny, durant la celebració de les Primeres Vespres de la solemnitat de sant Pere i sant

Pau a la Basílica de Sant Pau Extramurs, el papa Benet XVI va proclamar oficialment l'obertura de l'any Paulí, que es perllongarà fins al 29 de juny de 2009, festa d'aquests dos apòstols.

La Ciutat Eterna, la Roma de Pere i de Pau, banyada per la sang dels màrtirs, centre d'on tants han sortit per propagar arreu del món la paraula salvadora de Crist [1], pot ésser considerada veritablement privilegiada, perquè ha *estattantum principum purpurata pretioso sanguine*, banyada amb la sang dels Prínceps dels Apòstols [2].

Durant aquest període es commemoren els dos mil anys del naixement de l'Apòstol dels Gentils. Per fixar aquesta data, els estudis sobre la cronologia paulina hi compten les dades que proporcionen els seus escrits: a la Carta als Gàlates afirma que, després de la seva

conversió, va trobar Pere a Jerusalem, tres anys després de la seva fuga de Damasc [3], on el rei dels nabateus, Aretas IV, exercia un cert poder [4]. Això permet datar la fugida cap a l'any 37 i la seva conversió cap al 34-35.

D'altra banda, en les Actes dels Apòstols, en narrar el martiri d'Esteve hom qualifica Saule com "jove", poc abans de la seva vocació [5]. Encara que sigui aquesta una dada genèrica, de manera aproximada permet situar-ne el naixement cap a l'any 8.

L'Any Paulí vol promoure una reflexió més profunda sobre l'herència teològica i espiritual que sant Pau ha deixat a l'Església, per mitjà de la seva vasta obra d'evangelització. Com a signes externs que ens inviten a meditar la fe i la veritat de la mà de l'apòstol, el Papa va encendre la "Flama Paulina",

en un braser col·locat en el pòrtic de la Basílica de Sant Pau a Roma i va obrir també, en aquest mateix temple, la “Porta Paulina”, que va travessar el dia 28 de juny, acompanyat del Patriarca de Constantinoble.

L'APÒSTOL DELS GENTILS

Qui era Pau de Tars? Va néixer a la capital de la província romana de Cilícia, avui Turquia. Quan va ser capturat a les portes del Temple de Jerusalem, es va adreçar a la multitud que volia matar-lo amb aquestes paraules: jo sóc jueu, nascut a Tars de Cilícia, educat en aquesta ciutat i instruït als peus de Gamaliel segons l'observança de la Llei pàtria [6].

Al final de la seva existència, en una visió retrospectiva de la seva vida i de la seva missió, dirà d'ell mateix: he estat constituït predicador, apòstol i mestre [7]. Alhora la seva

figura s'obre al futur, a tots els pobles i generacions, perquè Pau no és només un personatge del passat: el seu missatge i la seva vida són sempre actuals, perquè contenen l'essència del missatge cristià, perenne i actual.

Pau ha estat denominat el tretzè Apòstol perquè, encara que no formava part del grup dels Dotze, va ser cridat per Jesús ressuscitat, que se li va aparèixer en el camí de Damasc [8]. És més, en contemplar com ha treballat per Crist, no té res a envejar a altres: Són hebreus? També jo. Són israelites? També jo. Són descendència d'Abraham? També jo. Són ministres de Crist? Perquè – delirant parlo– jo més: en fatigues, més; en presons, més; en assots, molt més. En perills de mort, moltes vegades. Cinc vegades vaig rebre dels jueus quaranta assots menys u, tres vegades em van assotar amb vares, una vegada vaig ser lapidat, tres

vegades vaig naufragar, un dia i una nit vaig passar nàufrag en alta mar. En els meus repetits viatges he patit perills de rius, perills de lladres, perills dels de la meva raça, perills dels gentils, perills en ciutat, perills en despoblat, perills al mar, perills entre falsos germans; treballs i fatigues, freqüents vigílies, amb fam i set, amb molts dejunis, amb fred i nuesa [9].

Com s'hi veu, no li van manca-
r dificultats ni tribulacions, que va
sofrir per amor de Crist. Tanmateix,
tot l'esforç i tots els successos pels
quals va travessar, no el van portar a
la vanaglòria. Pau va entendre a fons
i va experimentar allò que també
ensenyava el nostre Pare: que la
nostra lògica humana no serveix per
explicar les realitats de la gràcia. Déu
sol cercar instruments dèbils, perquè
aparegui amb evidència clara que
l'obra és seva. Per això, **sant Pau**
recorda tremolant la seva vocació:

després de tots, se m'aparegué a mi, que sóc com un avortó, i el més petit dels apòstols, que no sóc digne de ser anomenat apòstol, perquè vaig perseguir a l'Església de Déu (1 Cor 15, 8-9) [10]. «Com no admirar un home així? –diu Benet XVI–. Com no donar gràcies al Senyor per haver-nos donat un Apòstol d'aquesta talla?» [11].

Entre els diversos aspectes que componen l'ensenyament teològic de sant Pau cal assenyalar, en primer lloc, la figura de Jesucrist. Certament a les cartes no apareixen els trets històrics de Jesús de Natzaret, tal com ens ho presenten els Evangelis. L'interès pels nombrosos aspectes de la vida terrenal de Jesús passa a un segon pla, subratllant especialment el misteri de la passió i la mort en la creu. Al mateix temps, hom observa que Pau no va ser testimoni del caminar terrenal de Jesús, sinó que el coneix per la tradició apostòlica que

el precedeix, a la qual es refereix explícitament: us vaig transmetre en primer lloc el mateix que jo vaig rebre [12].

De la mateixa manera, es poden descobrir en l'epistolari paulí alguns himnes, professions i enunciats de fe, i afirmacions doctrinals que probablement s'usaven en la litúrgia, en la catequesi o en la predicació de la primitiva Església. Jesucrist constitueix el centre i el fonament del seu anunci i de la seva predicació: en els seus escrits el nom de Crist apareix 380 vegades, superat només pel nom de Déu, esmentat 500 vegades. Això ens fa entendre que Jesucrist va incidir profundament en la seva vida: en Crist trobem el cim de la història de la Salvació.

A LA TROBADA AMB CRIST

Mirant sant Pau ens podem preguntar com es realitza la trobada personal amb Crist i quina relació es

genera entre Ell i el creient. La resposta de Pau es condensa en dos moments: d'una banda se subratlla el valor fonamental i insubstituïble de la fe [13]. Així ho escriu als romans: l'home és justificat per la fe amb independència de les obres de la Llei [14]; la idea apareix més explícita a la Carta als Gàlates: l'home no és justificat per les obres de la Llei, sinó per mitjà de la fe en Jesucrist [15]. És a dir, s'entra en comunió amb Déu per obra exclusiva de la gràcia; Ell surt al nostre encontre i ens acull amb la seva misericòrdia, perdonant els nostres pecats i permetent-nos establir una relació d'amor amb Ell i amb els nostres germans [16].

En aquesta doctrina de la justificació, Pau reflecteix el procés de la seva pròpia vocació. Ell era un estricte observant de la Llei mosaica, que complia fins els més mínims detalls. Però això li va portar a sentir-se pagat de si mateix i a cercar la

salvació amb les seves pròpies forces. I en aquesta situació s'hi descobreix pecador, en quant que persegueix l'Església del Fill de Déu. La consciència del pecat serà llavors el punt de partida per abandonar-se a la gràcia de Déu que se'ns dóna en Jesucrist.

Aquí comença el segon moment, la trobada amb el Senyor mateix. La donació infinita de Crist en la creu constitueix la invitació més vehement a sortir del propi jo, a no vanagloriar-se posant al mateix temps tota la confiança en la mort salvadora i en la resurrecció del Senyor: qui es glorieja, que es gloriegi en el Senyor [17]. Aquesta conversió espiritual comporta, per tant, no cercar-se a si mateix, sinó revestir-se de Crist i lliurar-se amb Crist, per participar així personalment en la vida de Crist fins a submergir-se en Ell i compartir tant la seva mort com la seva vida. Així

ho descriu l'Apòstol mitjançant la imatge del baptisme: no sabeu que quants hem estat batejats en Crist Jesús, hem estat batejats per unir-nos a la seva mort? Perquè vam ser sepultats juntament amb ell mitjançant el baptisme per unir-nos a la seva mort, perquè, així com Crist va ser ressuscitat d'entre els morts per la glòria del Pare, així també nosaltres caminem en una vida nova [18].

Pau –i amb ell, tot cristià– contempla el Fill de Déu no sols com Aquell que va morir per amor nostre, obtenint-nos la salvació pels nostres pecats – *dilexit me et tradidit semetipsum pro me*, em va estimar i es va lliurar ell mateix per mi–, sinó també com Aquell que es fa present en la seva vida: *vivo autem iam non ego, vivit vero in me Christus*, visc, però ja no visc jo, sinó que Crist viu en mi [19]. Al nostre Pare li agradava de repetir aquestes paraules de l'Apòstol,

perquè veia Jesucrist mort i
ressuscitat com la raó de ser de tota
la vida del cristià i de la seva missió.

VIURE EN L'ESPERIT

Identificar-se amb Crist significa
viure en l'Esperit. Sant Lluç subratlla
al seu segon llibre el paper dinàmic i
operatiu de l'Esperit Sant; i hi
comenta sant Josepmaria: **Amb prou
feines hi ha una pàgina dels Fets
dels Apòstols que no ens parli d'Ell
i de l'acció per la qual guia,
dirigeix i anima la vida i les obres
de la primitiva comunitat
cristiana: Ell és qui inspira la
predicació de sant Pere (cf. Ac 4, 8),
qui confirma en llur fe els
deixebles (cf. Ac 4, 31), qui segella
amb la seva presència la crida
adreçada als gentils (cf. Ac 10,
44-47), qui envia Saule i Bernabé
cap a terres llunyanes per obrir
nous camins a l'ensenyança de
Jesús (cf. Ac 13, 2-4). En un mot, la**

seva presència i la seva actuació ho dominen tot [20].

En els escrits, Pau posa en relleu la presència de la Tercera Persona de la Santíssima Trinitat en la vida del cristià. L'Esperit habita en els nostres cors [21]; ha estat enviat per Déu perquè ens identifiqui amb el Fill i puguem exclamar Abbà, Pare! [22]. Deixar-se menar per l'Esperit, que ens dóna la vida en Crist Jesús, allibera de la llei del pecat i de la mort; porta a què es manifestin en la vida del creient les obres –els fruits– de l'Esperit Sant: la caritat, el goig, la pau, la longanimitat, la benignitat, la bondat, la fe, la mansuetud, la continència. Contra aquests fruits no hi ha llei. Els que són de Jesucrist han crucificat la carn amb les passions i concupiscències. Si vivim per l'Esperit, caminem també segons l'Esperit [23].

L'Apòstol ens diu que l'oració autèntica només existeix quan l'Esperit hi és present: així mateix també l'Esperit acudeix en ajuda de la nostra flaqueza: perquè no sabem què hem de demanar com convé; però el mateix Esperit intercedeix per nosaltres amb gemecs inefables [24]. Amb paraules de Benet XVI, és com dir que l'Esperit Sant «és l'ànima de la nostra ànima, la part més secreta del nostre ésser, de la que s'eleva incessantment cap a Déu un moviment d'oració, els termes del qual no podem ni tan sols precisar» [25]. Pau ens convida a ser cada vegada més sensibles, a estar més atents a la presència de l'Esperit en nosaltres i a aprendre a transformar-la en oració.

El primer dels fruits de l'Esperit en l'ànima del cristià és l'amor. En efecte, l'amor de Déu ha estat vessat en els nostres cors per mitjà de l'Esperit Sant que se'ns ha donat [26].

Si, per definició, l'amor uneix,
l'Esperit és qui genera la comunió a
l'Església: és la força de cohesió que
manté units els fidels al Pare per
Crist, i atreu els qui encara no
gaudeixen de la plena comunió.
L'Esperit Sant guia l'Església cap a la
unitat.

CAP A LA UNITAT

Aquest és un altre aspecte, entre els
molts que tracta l'Apòstol en les
epístoles, que paga la pena tenir en
compte a l'inici d'aquest Any Paulí: la
unitat dels cristians. És motiu de
consolació i d'estímul per demanar
insistentment al Senyor aquesta
gràcia –tan gran com difícil
d'aconseguir– que el Patriarca
ecumènic Bartolomé I, seguint les
empremtes del Vicari de Crist, també
hagi convocat per a l'Església
ortodoxa un Any Paulí.

L'ensenyament de Pau ens recorda
que la plena comunió entre tots els

cristians troba el fonament en el fet de tenir un sol Senyor, una sola fe, un sol baptisme [27]. Cal resar «perquè la fe comuna, l'únic baptisme per al perdó dels pecats i l'obediència a l'únic Senyor i Salvador es manifestin plenament en la dimensió comunitària i eclesial» [28].

Sant Pau ens mostra el camí més eficaç cap a la unitat, en unes paraules que també proposava el Concili Vaticà II en el seu decret sobre l'ecumenisme: així doncs, us prego jo, el presoner pel Senyor, que visqueu una vida digna de la vocació a què heu estat cridats, amb tota humilitat i mansuetud, amb longanimitat, suportant-vos els uns als altres amb caritat, contínuament disposats a conservar la unitat de l'Esperit amb el vincle de la pau [29].

L'Apòstol es va entestar sempre a conservar aquesta immensa gràcia

de la unitat. Als cristians de Corint els convida, ja des del començament de la seva primera carta, a evitar les divisions entre ells [30]. Les seves exhortacions i les seves crides d'atenció ens poden servir també avui. Davant la humanitat del tercer mil·lenni, cada vegada més globalitzada i, paradoxalment, més dividida i fragmentada per la cultura hedonista i relativista, que posa en dubte l'existència mateixa de la veritat [31], l'oració del Senyor –*ut omnes unum sint*, que tots siguin un [32]– és per a nosaltres la millor promesa d'unió amb Déu i d'unitat entre els homes.

B. Estrada

1. Homilia Lleialtat a l'Església, 4-VI-1972.

2. Cf. Himne de les Primeres Vigílies de la Solemnitat de Sant Pere i Sant Pau.

3. Cf. Gal 1, 15-18.

4. Cf. 2 Cor 11, 32.

5. Cf. Ac 7, 58.

6. Ac 22, 3.

7. 2 Tm 1, 11.

8. Cf. 1 Cor 15, 8.

9. 2 Cor 11, 22-27.

10. És Crist que passa, n. 3.

11. Benet XVI, Audiència general, 25-X-2006.

12. 1 Cor 15, 3; cf. 11, 23ss.

13. Cf. Benet XVI, Audiència general, 8-XI-2006.

14. Rm 3, 28.

15. Gal 2, 16.

16. Cf. Rm 3, 24.

17. 1 Cor 1, 31.

18. Rm 6, 3s.

19. Gal 2, 20.

20. És Crist que passa, n. 127.

21. Cf. Rm 8, 9.

22. Gal 4, 6.

23. Gal 5, 22-24.

24. Rm 8,26.

25. Benet XVI, Audiència general, 15-XI-2006.

26. Rm 5, 5.

27. Ef 4, 5.

28. Benet XVI, Discurs durant la trobada amb Bartolomé I a l'obertura de l'Any Paulí, 28-VI-2008.

29. Ef. 4, 1-3.

30. Cf. 1 Cor 1, 10.

31. Cf. Benet XVI, Discurs durant la trobada amb Bartolomé I a l'obertura de l'Any Paulí, 28-VI-2008.

32. Jo 17, 21.